

2. szám 2024/nyár

Tartalomjegyzék

Diaszpórában magyar nyelvet és kultúrát tanítók továbbképzése - képes beszámoló	2
Körmendi Mária: Léleksimogató képzés az Apáczain.....	11
Nyisztor Judit: A környezeti nevelés lehetőségei az alsó tagozaton - avagy a projektpedagógia és a mesevilág a környezettudatos szemléletmód kialakításának szolgálatában	13
Bérciné Iváncsics Etelka: „Éljen a magyar szabadság!” járás történelmi csapatverseny a mosonmagyaróvári Ujhelyi Imre Általános Iskolában	20
Tóthné Pákozdi Szilvia: CV = Curriculum Vitae (Bevezetés József Attila világába és saját önéletrajz készítésébe – Óravázlat)	28
Petzné dr. Tóth Szilvia: Matematikai gondolkodás fejlesztése a LEGO More to Math készlet segítségével – térszemlélet, törtek tanítása.....	35
Barabás Renáta: Nyári kézműves ötletek.....	46
Kiss Beáta: Recenzió Tóth-Bakos Anita – Csehiová Agáta: Zene az inklúzió jegyében	60
Jó gyakorlatok gyűjteménye.....	63

Diaszpórában magyar nyelvet és kultúrát tanítók továbbképzése – képes beszámoló

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Humán- és Társadalomtudományi Kar
Győr, 2024 július 7-12.

Fotók: Balogh-Pécsi Anett, Kövecsesné dr. habil. Gősi Viktória, Dr. Lampert Bálint,
Szántha Ottilia, Nemes Zsolt

„Az Óperenciás-tengeren is túl...” –Lélekemelő meseterápiás foglalkozás

2024. július 07.

Ünnepélyes megnyitó és plenáris előadások

2024. július 08.

StoryStarter – képregénykészítés digitális eszközökkel

2024. július 08.

Hajós városnézés, Naplemente túra

2024. július 08.

Játék a szavakkal – Barangolások a szórend útvesztőiben

A mondat színei – Játékos szórendtanítás gyermekeknek

A magyar, mint idegen nyelv tanításának kihívásai, módszertani kérdései

2024. július 09.

Művelődéstörténet, történelem tanítása interaktivitásra épülő módszerekkel

2024. július 09.

A hiperaktív gyermek

2024. július 10.

A mozgás, mint fejlesztő eszköz

2024. július 10.

Erdőpedagógia, Mesepedagógia

2024. július 10.

Kékfestő Műhely

2024. július 11.

Püspökvár, Apor kiállítás

2024. július 11.

Drámajátékok, improvizációs gyakorlatok

2024. július 11.

A mesék szerepe, jelentősége a személyiségfejlesztésben

2024. július 11.

Táncház, népi játékok, játékfűzés

2024. július 12.

A mesterkurzus résztvevői, támogatói és oktatói

MEGVALÓSULT
A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Körmendi Mária: Léleksimogató képzés az Apáczain

A beszámoló megírása előtt sokat gondolkodtam azon, hogy maradjak-e tényszerű közlésnél, vagy adjak teret a megélt pillanatok szabadon gomolygó folyamának.

Kezdjük az előbbivel!

A Mesterkurzus a diaszpórában magyar nyelvet és kultúrát tanító pedagógusok számára című, idén először induló, mikrotanúsítványt nyújtó képzés. Ez a képzés a már korábban két féléves szakirányú továbbképzésen részt vett kollégák számára indul. Egy nehéz tanév és a személyes érzelmi mélypont után nem sok kedvem volt egy egész hétre elutazni "okosodni". Szerencsémre kolléganőim, Orsi "Győr egy életérzés, ki ne hagyd!" és Móni "Az online képzést megcsináltuk együtt, vágjunk bele ebbe is!" és egyéb meggyőző mondatai után beadtam a jelentkezésem. Mikor Ildikó felajánlotta, hogy el is visznek, akkor már éreztem, hogy útifű van a bocskoromban, amikor megkaptuk a programot, már tudtam, hogy ott a helyem. A július 07. vasárnapi, program ígéretesnek mutatkozott, külön öröm volt, hogy végre megismerhetem Vikit, akit már az online képzések alatt is megkedveltem.

„Az Óperenciás-tengeren is túl...” Lélekmelengető meseterápiás foglalkozás – Kövecsesné dr. habil. Gösi Viktória egyetemi docens, meseterapeuta, Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Itt kezdődött a csoda! A virágok, a mese és kendők bűvöletében Viki megmutatta, hogy a külső és belső világunk ösvényei elvezetnek bennünket a harmónia, a béke birodalmába. Bevitt bennünket a mesék kapuján, és a hatodik napon megmutatta, hogy benne vagyunk a mesében. Kicsi, színes kövek vagyunk a nagy mindenségben.

Innentől jöttek az élmények, amit meg lehet ugyan mutatni másoknak fotókon, elmondani az eseményeket, de megélni csak ott lehetett igazán.

Mi volt a legkedvesebb? Talán a hajókázás a folyók városában. Eddig azt hittem, hogy számomra csak a napfény városa jelenti Magyarországot, és már első este kiderült, hogy Győrnek is van helye a szívemben.

A legóból épített vers? A megélt közös pillanatok? A lakótársam, "Laza Liza" mosolya? A kezemben formálódó agyag? A kékfestő műhelyben tett látogatás? Igen! A Püspökvár, az Apor kiállítás, a Székesegyház..., a 200 valahány lépcső, hogy a toronyból nézhessük a várost.

A drámajátékok, improvizációs gyakorlatok Csillag Attilával (mesteroktató, drámapedagógus, Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar) szenzációs volt, ugyanakkor nagyon mély és emberi.

Tanultunk is? Igen, nagyon sok használható tudásanyaggal lettünk gazdagabbak, amit a munkánk során használni tudunk, legyen szó a mondatok szerkezetéről, játékos szövszerkesztésről, vagy mozgásos tanítási módszerekről, vagy a művelődéstörténet oktatásáról interaktív módszerekkel, a mesék szerepéről, jelentőségéről a személyiségfejlesztésben.

A „*Fészek Kertbe*” tett látogatás a lelkem cianotípiája. A szeretet és elfogadás kémiajával rögzített napfénykép.

Az *Erdőpedagógia – Mesepedagógia* foglalkozás Dr. Lampert Bálint egyetemi adjunktus – Kövecsesné dr. habil. Gösi Viktória egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar vezetésével már túlmutat minden képzés mesterfokán. A gyűjtögetés az erdőben, az interjú a fákkal, Bálint hatalmas ismerete nemcsak a természetet hozta közelebb hozzánk, hanem a csoport tagjait is egymáshoz. Viki és a férje úgy fogadtak bennünket, messziről érkező vándorokat, hogy azt éreztük, hogy hazaértünk. Vajon a vendégváró falatok, italok, a bogrács vagy az Esterházy és a Dobos torta adta az otthonérzetet? Igen, és mégsem. A szépen rendezett kert talán? Lehet! De leginkább a házigazdák természetes, minden fenntartástól mentes, igazi vendégfogadó odafordulása. A beszélgetések, a közös élmény.

Mit kaptam ettől a héttől? Hitet. Emberi kapcsolatokat. Köszönet a csoport tagjainak a közös pillanatokért, Adriennek és Anettnek a szervezésért, a tanároknak a sok érdekes tartalomért, a kiégés elleni előadásért; mindazoknak, akik lehetővé tették a képzést, Erzsébetnek, hogy a kezdeményezés mellé állt.

Gyökeret és szárnyat kaptam! Köszönöm Viki és Bálint!

**Nyisztor Judit: A környezeti nevelés lehetőségei az alsó tagozaton
- avagy a projektpedagógia és a mesevilág
a környezettudatos szemléletmód kialakításának szolgálatában**

A szerző a bolyi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanára.

Bevezetés

A környezeti nevelés fogalmát sokan sokféleképpen definiálták már, számomra a legátfogóbb megfogalmazás a következő:

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.” (Czippán–Mathias–Victor, 2004:6).

Számos szakírás és véleményelemzés szerint csak az válik természetet szerető, értékelő, megóvó emberré, aki ismeri azt. Kisiskolás korban fontos a szemléletformálás, hiszen ebben az életszakaszban alakítható legkönnyebben a gyermekek szokásrendszere. Kiemelkedő szerepe van az oktatásnak, valamint a felnőttek példamutatásának.

Az életkori sajátosságaik alapján az ilyen korú gyerekek még mindig elsősorban a mesét és a játékot szeretik. Ezért környezeti nevelésének is mesélősnek és játékosnak kell lennie. „Számukra most még nem a törvényszerűségek megállapítása s az odavezető oknyomozó vizsgálódás a cél (ez majd néhány év múlva lesz a sajátja), hanem maga a tevékenység, mint jó játék.” (Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia, 2010:220).

A pedagógus építhet a módszerek kiválasztásánál a gyermekek aktivitására, mozgékonyására, kíváncsiságára, amely jellemzi még ezt a korosztályt. Az ismeretszerzés leghatékonyabb formája a multiszenzoros, azaz több érzékleti csatornán keresztül történő ismeretszerzés. Fogékonyak, lelkesedésük könnyen felkelthető. Fontos, hogy tanítsuk őket „megfigyelni”.

A környezeti nevelés jellemzői:

- Intézményes és nem-intézményes formában egyaránt fontos.
- Problémaérzékenységre, kritikai és kreatív gondolkodásra nevel.
- Fontos jellemzője a kompetenciafejlesztés.
- Az élőlények és a természeti erőforrások tiszteletére nevel.
- Egy adott témát sokféleképpen megtanít, ezáltal többféle asszociációs lehetőséget teremt.
- Játékok révén erősíti az érzelmi kötődést.
- Interdiszciplináris.
- A környezeti nevelés alapvető jellemzője a komplexitás: benne az analízis és a szintetizálás egyszerre van jelen, így egymást kiegészítve a holisztikus látásmód kialakítását segítik. (Malatinszky Ákos 2009:8).

A környezeti nevelést a módszertani sokféleség jellemzi, amely lehetőséget teremt a nem hagyományos módszerek alkalmazására, ez viszont elősegítheti a tanítás-tanulás folyamatának módszertani megújítását. A nem hagyományos módszerek közé sorolnám a projektmódszert. Az említett módszer bőséges szakirodalommal rendelkezik, szinte már-már elcsépelet, magyarországi elfogadottsága mégis alacsony, kevés pedagógus alkalmazza.

A projektoktatás egy sajátos tanulásszervezési forma. Közepontjában mindig egy kiválasztott téma, megoldandó probléma, illetve minden vele kapcsolatosan megoldható feladat áll. A választott témák mindig életszerűek, a gyerekek kezdeményezésére, javaslatára is születhetnek, számukra értelmesek és átláthatók. Kisiskolás korban azonban inkább irányított a feladatvégzés, illetve az elvégzendő tevékenységek meghatározása. Jellegéből adódóan komplexek, sok aspektusuk van. A projekt a pedagógiában egy sajátos tanulási egység, amelyben az egyes tanulók vagy a tanulócsoportok önállóan sajátítják el a tananyagot. A projektmódszer olyan didaktikai módszer, amely a tanulók érdeklődésén, a tanárok és diákok közös tervező és kivitelező tevékenységén alapul. A feladat nem csupán a probléma megoldását jelenti, hanem közben olyan összefüggéseket tár fel, melyek az adott problémához a való életben szervesen kapcsolódnak. (Dombi 2006).

A projektoktatás a szociális tanulás eszköze. A közös feladat megoldása során gyakorolható a felelősségvállalás, az együttműködés, a kulturált vitatkozás, a konfliktusok kezelése, az érdekek egyeztetése. (Richnovskyné Mosonyi Katalin 2020).

A környezeti nevelés lehetőségei –

avagy a Kelet-Mecsek Mozaik projekt és a mesevilág összefonódása

A projektmódszer kitűnő lehetőség a környezeti nevelésre az alsó tagozatban. A környezettudatos szemléletmód megalapozása már kisgyermek korban el kell, hogy kezdődjön, elsődlegesen a közvetlen környezet megismertetésével, aminek legcélravezetőbb módja a te-repmunka. Az aktív tanulás lehetőségei kiszélesednek a multiszenzoros tapasztalatszerzés segítségével, amely megkönnyíti az ismeretsajátítást és nem utolsósorban örömet okoz a tanulóknak. Alsó tagozatos diákok esetében (itt 2. osztályos gyerekek), életkori sajátosságaikból adódóan, a hatékony ismeretszerzés másik módja, a mesevilág „segítségül hívása”.

A környezeti nevelés kiváló színtere lehet a Kelet-Mecsek Mozaik projekt. Ez egy a természeti környezetbe építhető komplex, többcsatornás információátadást és feldolgozást célzó projekt, ahol a tudás megszerzése részben tantermen kívül, részben tantermi keretek között zajlik. Az említett projekt kidolgozásának céljai sokfélék: elsődlegesen a közvetlen környezetünk megismerése, fenntarthatóságra nevelés, környezettudatos szemléletmód alakítása, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, együttműködési képesség kialakítása, élményszerzés. Nem utolsósorban hiánypótló szerepet tölt be, hiszen 2. osztályban nincs környezetismeret tantárgy.

Októberben az Erdők hete alkalmából a „Kincset rejtő Mecsekerdő” nevű projekt került megszervezésre és lebonyolításra a Bólyi Általános Iskola 2.a osztályában. Ez egy héten át tartó rendezvénysorozat volt. A projekthéten rengeteg új ismeretet szereztek a tanulók az erdő élővilágáról: fákról, erdei nagy-és apróvadakról, madarokról, gombákról, növényekről, illetve természetvédelmi kérdésekről. A tantervi anyagtól nem tértünk el, olvasás órákon szövegértő feladatlapot oldottak meg a gyerekek az erdei állatokkal kapcsolatban, illetve a hangos olvasást is gyakorolták. Matematikából és nyelvtanból a tanmenet szerinti tananyagot dolgoztam át erdei témává, azzal kapcsolatban állítottam össze feladatlapot. Énekórán erdővel kapcsolatos dalokat énekeltünk, „fát vágtunk” ritmushangszerek segítségével, ritmusgyakorlatokat hangoztattunk és erdővel kapcsolatos volt a zenehallgatás anyaga is. Német órán is erdei témakörben kaptak feladatokat, wordwall alkalmazásával. Táncórán körtáncot táncoltak az „Erdő, erdő, erdő...” című dalra. Testnevelés órán: erdei állatos utánzójáráásokat végeztek, erdővel kapcsolatba hozható fogójátékokat játszottak a gyerekek. (Fészekfogó, Mókusok ki a házból..., Állatos fogó erdei állatokkal.) Kreatív feladatként a „Keleti v. mecseki zergevirágot készítettük el, amely a Kelet-Mecsek fokozottan védett növénye. Rajzórán az őszi erdőt festettük meg. Sőt a pozitív pedagógiát belecsempésztük, boldogságórán hálaát készítettünk, ahol a levelekbe írhatták vagy

rajzolhatták be a diákok, hogy miért hálásak. Projektjeim elmaradhatatlan része a gasztroprogram, ahol Őzgerinc süteményt készítettünk. Tantermi óráinkon átismételtük az őszi évszak és az őszi erdő jellemzőit. A fent említett feladatainkat átszötte a MESEVILÁG, minden nap „Erdő Ernő bácsi meséit” hallgattuk, amelyekből számtalan ismeretet szereztek a gyerekek. Megnéztünk a: „Szépségverseny az erdőben” című mesefilmet(diafilmet). Megalkottuk a saját mesénket is, Az erdő óriásai címmel. Ez irányított mesealkotás volt, kulcsszavak előzetes megadásával.

A projekt a Kelet-Mecsek egyik gyönyörű helyén zárult, a Magyaregregy határán lévő Máré-várnál, és a közvetlen környezetében lévő erdőben.

Túraversennyel indult a program, ahol a projekthét során szerzett ismereteket kellett felhasználniuk a tanulóknak. 4 csapatban dolgoztak a gyerekek, mindegyik élén egy felnőttel. Itt maximálisan kihasználtam a mesevilág adta lehetőségeket. A túraverseny neve: „Mesemíves kerestetik” . A Mesemíves Császár Levente Kelet-Mecsekben élő és alkotó meseíró, akinek 25 kötete jelent már meg. Ő tűnt el az erdőben, akit meg kellett keresniük a csapatoknak és a túraverseny feladatainak megoldása mindig közelebb vitte őket hozzá. Sétálólapokat kaptak a csoportok, amelyek a feladatokat tartalmazták. A feladatokat Császár Levente mesehősei adták: volt itt titkosírás; növénykereső feladat; erdei állatokról tanult ismeretek: lábnyomok, képeik, jellemzőik összeválogatása, felragasztása a sétálólapokra; kódfejtés, amely segítségével egy kulcs kódját kapták megfejtésül, amely a kincsesládát nyitotta, abban kincsek, a meseíró könyveivel. Mind a kulcsot mind a kincsesládát meg kellett keresniük a csapatoknak az erdőben. Volt természetvédelemmel kapcsolatos állomás, és lakhelyüket kereső „plüssállatokkal” is találkozhattak a gyerekek. A verseny során többféle dologra is figyelniük kellett a tanulóknak: nem az erdőbe illő dolgokra, amelyeket előre kihelyeztem. Kincseket is kellett keresniük, amelyek a meseíró mesekönyveinek címét tartalmazták. Ezek az útvonalon voltak elrejtve. A túraútvonal végig járása után végcél a Máré- vár volt, ahol az „Ércnyelő sárkány” fogságában megtaláltuk a meseírót: Császár Leventét. A vár felső része az ún. Legendárium, amely szintén Levente meséiből készült. Itt író-olvasó találkozón vettek részt a gyerekek, ahol ő maga mutatta be a Legendáriumot. Ezt követően megtekintettük a várat, meghallgattuk a vár mondáját illetve egy kisfilmet néztünk meg a vár történetéről.

Elfogultság nélkül mondhatom, hogy nagyon jól sikerült projekthetet tudhatunk magunk mögött. Nagy élvezettel végezték a tanítványaim a kiadott feladatokat. A projektzáró erdei kiránduláson a „túraverseny” keretein belül számos dolgot közvetlenül meg tapasztalhattak a gyerekek abból, amit a tantermi ismeretszerzés során tanultak. Hihetetlen nagy várakozással keresték az erdőben elrejtett feladatokat, és a meseírót. Segítő kollégáim elmondásai alapján és saját

tapasztalatom szerint is, a tanulók olyan tulajdonságait is megismerhettük, amelyek eddig rejtve maradtak előttünk, a normál tanórai keretek között. Néhányan kiváló megfigyelőképességükről, jó szervezőképességükről, kimagaslóan jó logikus gondolkodásukról, gyakorlatiasságukról tettek tanúbizonyságot, valamint olyanok is voltak akik rutinosak voltak a süteménykészítésben. Külön öröm volt számomra, hogy a magatartási problémákkal küzdő gyerekek is fegyelmezettek, érdeklődők voltak.

Minden kedves kollégának ajánlom, hogy bátran vágjon bele hasonlóan nagy projektekbe is. Igaz ugyan, hogy nem kis munka az összeállítása, megszervezése, lebonyolítása, és a személyi illetve az anyagi erőforrások előteremtése, de a gyerekek csillogó tekintete mindenért kárpótol!

A fotót készítette:

Ruffné Szabó Éva

Pillanatképek a „Kincset rejtő Mecsekerdő” projektből

Felhasznált irodalom:

- Czippán K.–Mathias A.–Victor András (szerk.) 2004: *Segédlet az iskolák környezeti nevelési programjának elkészítéséhez*. Budapest: Oktatási Minisztérium, 6., 21–22., 40.
- Dombi Mária Adrienn 2006: A projektmódszer alkalmazása a természettudományok oktatásában. *Módszertani közlemények* 46(2): 55–58.
- Malatinszky Ákos 2009: *Környezeti nevelés*. Gödöllő: Szent István Egyetemi Kiadó, 8.
- Richnovskyné Mosonyi Katalin 2020: *A projektoktatás megszervezése és bevezetése az iskolában*. Győr: Fekete István Általános Iskola és Óvoda.
- Vásárhelyi Judit (szerk.) 2010: *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia*. Budapest, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület, Budapest, 220.

Bérciné Iváncsics Etelka: „Éljen a magyar szabadság!”

járási történelmi csapatverseny

a mosonmagyaróvári Újhelyi Imre Általános Iskolában

A szerző a mosonmagyaróvári Újhelyi Imre Általános Iskola történelemtanára, igazgatóhelyettese.

Iskolánk 2016-ban szervezte meg először az „Éljen a magyar szabadság!” történelmi csapatversenyt. A vetélkedővel az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emléke előtt tisztelgünk.

Iskolánk pedagógiai programjában részletesen szerepelnek azok a célok, amelyeket a magyar történelem megismerésének fontosságával, a hazaszeretet kérdésével kapcsolatban fogalmaztunk meg: *„Becsüljük szülőföldjüket, annak jelenét, múltját, hagyományait, jelképeit, kultúráját, értékeit. Egyszerre tudjanak jó magyarrá, európaivá, emberré válni a hazaszeretet, a nemzeti büszkeség természetes forrásainak megismerésével. Sajátítsák el azokat az ismereteket és gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei, valamint hagyományainak megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek. Segítsük gyermekeinket abban, hogy hozzájussanak olyan élményekhez, érzésekhez, amelyekből később a valódi hazaszeretet kisarjad (megemlékezések, ünnepek, hagyományok...)”*

Egy ehhez hasonló vetélkedőt, '48-as kaszinó címmel korábban a Hunyadi-technikum tartott, de a főszervező nyugdíjba vonulása után már nem szervezték meg a versenyt, így kollégámmal, Bojér Bélával „átvettük” a feladatot, és azóta minden év márciusában „interaktív, forgószínpadszerű” megmérettetést tartunk, 7-8.évfolyamos tanulók számára.

A versenyre minden évben nagy számban érkeznek gyerekek a járás iskoláiból. Volt olyan év, hogy a háromfős csapatok száma elérte a negyvenet, sőt, már a járás határain túlra is eljutott a vetélkedőnk híre, így Csornáról is jöttek csapatok.

A versenyt megelőzi egy előzetes feladat. Az első években a Hansági Múzeummal együttműködve, a múzeum kiállítási anyagát felhasználva kellett a gyerekeknek egy kérdéssort megoldaniuk, illetve a múzeum előtt található városi emlékmű előtt kellett fényképet készíteniük a csapatukról.

A koronavírus járvány miatt változtattunk a feladaton, a tanulóknak a Mosony vármegye című helytörténeti olvasókönyvben, illetve az interneten kell megkeresniük a válaszokat a küldött kérdésekre, valamint településük '48-as emlékhelyén kell egy csapatszelfit készíteniük.

Miért is készítettünk egy előzetes kérdés-sort? Nagyon fontosnak tartjuk a Moson vármegyei ismeretek bekapcsolását a vetélkedőnkbe. Hi-

szen vármegyénk bővelkedik olyan eseményekben, melyek a szabadságharchoz kapcsolódnak. 1848 októberének végén itt járt városunkban Kossuth Lajos. A Bécsbe menekülő Jellasics horvátjaival összezsaptak a huszárok, ahol életét veszítette Soós János nemzetőr. Itt zajlott a mosoni csata, és magyaróvári gazdász százados volt Zeyk Domokos, Petőfi barátja, aki a segesvári ütközetben veszítette életét.

Az előzetes feladatlapra kapott pontszámot feltüntetjük azon a menetlevélen, amit minden csapat megkap a versenyre érkezve. A csapatok az iskola aulájában foglalnak helyet, de maga a vetélkedő kilenc helyszínen, kilenc tanteremben zajlik.

A gyerekek tetszőleges sorrendben oldhatják meg a feladatokat, melyek „beszélő” címekkel várják őket.

Játékhelyek:

1. Darabokra hullva (Képfelismerés puzzle)

Interaktív táblán kell a gyerekeknek három puzzlet kirakniuk, majd megnevezniük a képeken látható helyszíneket.

2. Ki vagyok én? (A kor híres személyei)

Fényképekről kell felismerniük a kor leghíresebb személyeit, politikusokat, hadvezéreket egyaránt.

3. Hangokba zárva (Zenei feladat)

A korszak híres zeneműveinek részleteit hallgatják meg, ezeket kell felismerniük.

4. Egy forró nap Buda-Pesten (Március 15. eseményei)

Interaktív táblán kell a március 15-i pest-budai eseményeket sorrendbe állítaniuk és röviden elmondaniuk, melyik helyszínen mi történt.

5. Nem találom a helyem
(Térképes feladatok)

Térképen kell beazonosítaniuk
a szabadságharc
legfontosabb helyszíneit.

6. Pontról pontra (A 12 pont)

A 12 pont mindegyikében van egy hiba, ezt kell felismerniük és kijavítaniuk.

7. Kik érted haltak... (Az aradi 13)

Egy betűhalmazban kell megkeresniük a 13 aradi vértanú nevét.

8. A törvény nevében (Kormány és az áprilisi törvények)

Az első felelős kormány tagjait, valamint az áprilisi törvények legfontosabb pontjait kell megnevezniük.

9. Legyen Ön is milliomos (Számítógépes kvízzjáték)

Magával Vágó Istvánnal, a leghíresebb kvízmesterrel játszhatnak, természetesen '48-as kérdésekre válaszolva.

A versenyen négy kategóriában díjazzuk a diákokat: „vendég” 7.-es és 8.-as, illetve ujhelyis 7.-es és 8.-as. Ezen kívül a legjobb felkészítő tanárt is jutalmazzuk.

A díjak: saját készítésű oklevél, könyvtartalvány, logózott bögre és toll.

A díjazásban jelentős segítséget kapunk Mosonmagyaróvár Város Önkormányzatától, részben helyi pályázatokon való részvétellel, részben képviselői keretek felhasználásával tudjuk a jutalmazást megoldani.

Mosonmagyaróvár.hu

az infoVárosok tagja

Ajánlott irodalom

1. 1848-1849. A szabadságharc és forradalom története Szerkesztette: Hermann Róbert (Budapest, 1996.)
2. Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete (Budapest, 2001.)
3. Mosony vármegye. Helytörténeti olvasókönyv összeállította: Thullner István (Győr-Mosonmagyaróvár, 1993.)
4. A Hansági Múzeum évkönyve 3. 2001-2002 Enzsöl Imre: A mosoni csata (Mosonmagyaróvár, 2003.)
5. Moson Megyei Életrajzi Lexikon (Mosonmagyaróvár, 2006.)
6. Tóth Attila: Történelem tankönyv 6. (Budapest, 2020.)

https://www.tankonyvkatalogus.hu/storage/pdf/OH-TOR06TB_teljes.pdf

7. <http://dalokversek.hu/dalok/dalmarc15.htm>
8. https://www.fejlesztoklapja.hu/marcius_15_-_videok_dalok.html

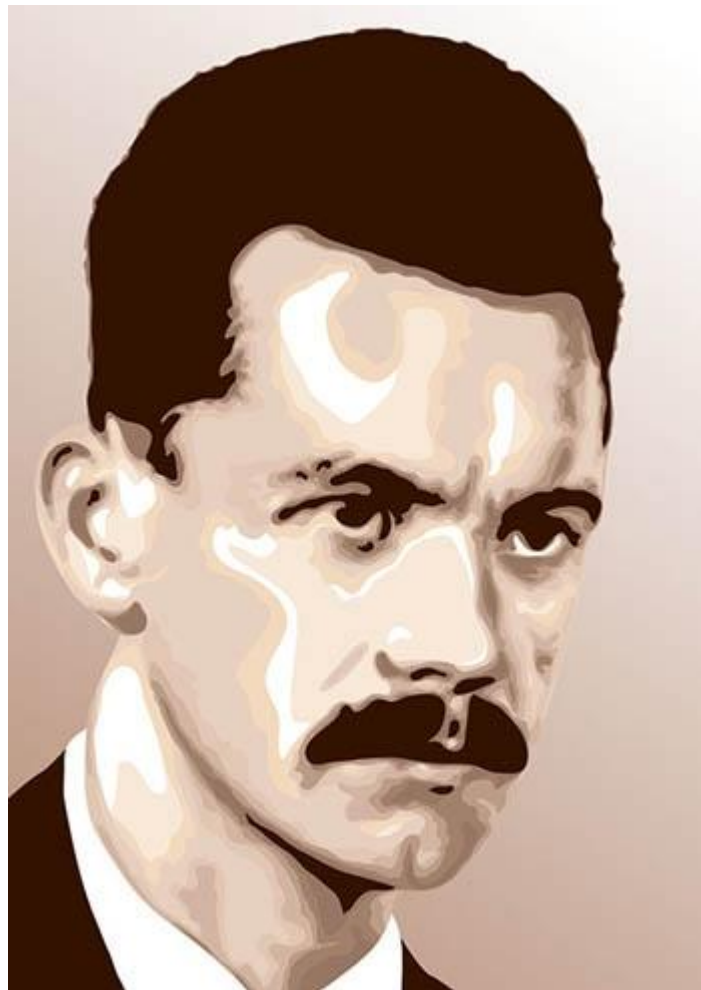

**„világokat igazgatok:
üveggolyókkal játszom.”
(József Attila: Töredék)**

Tóthmé Pákozdi Szilvia: CV = Curriculum Vitae

(Bevezetés József Attila világába és saját önéletrajz készítésébe – Óravázlat)

A szerző magyar nyelv és irodalom szakos tanár.

<https://naplo.org/index.php?p=hir&modul=minaplo&hir=2594>

Bevezetés

József Attila az a költő, aki annak, aki a magyar irodalommal foglalkozni szeretne, megkerülhetetlen. Verseit számos nyelvre lefordították.

Ez a vázlat ahhoz ad ötleteket, hogyan hozható közel ahhoz, aki életében először hall róla.

Emellett aktualitása, hogy kiindulópont lehet az önéletrajzírás tanításához is.

Kiemelten ajánlom a felhasználók figyelmébe az arcanum.hu oldalt. Itt lehetőség van kutatásra régi folyóiratok archivált számaiban. Az iskolák, egyetemek, könyvtárak legtöbbje előfizető, így elérhető a kutatásnak ez a módja.

Óraterv

A pedagógus neve: Tóthné Pákozdi Szilvia

Műveltségi terület: magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: magyar irodalom

Osztály: 8.

Az óra témája: József Attila – Bevezető óra, önéletrajz fogalma

Az óra cél- és feladatrendszere:

- Gyakorlás az előző órák ismereteire építve.
- József Attila életrajzának megismerése.
- Szövegértés fejlesztése.
- Kooperatív csoportmunka – együttműködés fejlesztése.
- Kommunikáció gyakorlása.
- Élménynyújtás.

Az óra didaktikai feladatai: új ismeret feldolgozása, ismétlés, visszacsatolás, élményszerzés

Tantárgyi kapcsolatok: magyar nyelv, történelem, erkölcstan, ének-zene, néprajz, vizuális kultúra

Felhasznált források:

- feladatlap
- József Attila Szöveggyűjtemény: Curriculum vitae <http://magyar-irodalom.elte.hu/suli-net/igyjo/setup/portrek/jozsefa/curric.htm> 2024. 08. 06. 08⁴⁰
- epa.oszk.hu
- arcanum.hu

Idő-ke-ret	Az óra menete	Célok és feladatok	Nevelési-oktatási stratégia			Meg-jegyzé-sek
			Módsze-rek	Tanulói munka-formák	Eszkö-zök	
2 perc	Szervezési feladatok	kommuni-káció fej-lesztése, egymásra és a foglal-kozásra hangolódás				
8 perc	Kahoot! – a feladatok témája: Nyugat, Ady, Radnóti https://create.kahoot.it/share/ady-radnoti/d5501f4d-3bc1-4743-a27a-0115cc0127b7	motiváció, figyelem-fejlesztés, szövegértés fejlesztése, kommuni-káció fej-lesztése, is-métlés, di-gitális kompeten-cia fejlesztése	tanári közlés, Kahoot! használata	önálló munka, frontális osztály-munka	okostelefonok, digitális tábla	Ez mindig vidám hangulatú feladat. A gyerekek, ha tehetnék, állandóan ezt játszanák. Észre sem veszik, hogy közben tanulnak is.

1 perc	Célkitűzés: A mai óra hátralévő részében a már megszokott csoportmunkában dolgozunk tovább. Új nyugatos költővel, József Attilával ismerkedünk meg.					
5 perc	csoportalakítás – véletlenszerűen, sorsolással, a húzáshoz használt képek ezúttal a Nyugat címlapjai – A végén tisztázzuk, kiké a legrégebbi (1908. január 1.) – ez a Nyugat indulása	együttműködés fejlesztése, ismeret rögzítése, ismétlés	kártyák húzása, tanári magyarázat	frontális osztálymunka	képek a Nyugat címlapjáról	A csoportalakításhoz mindig valamilyen a tananyaghoz kapcsolódó kártyát választok.
15 perc	A csoportok megoldják a feladatlapot – előtte rövid „szerepegyeztetés”, esetleges egyeztetni valók, válaszadás a felmerülő kérdésekre. Figyelem felhívása arra, hogy a feladat időkorlátos!	szövegértés fejlesztése, kritikus gondolkodás fejlesztése, önismeret fejlesztése, kommunikáció fejlesztése, együttműködési készség fejlesztése	felolvasás, megbeszélés, vita	kooperatív csoportmunka	feladatlapok, okostelefonok	Itt az időkorlát nehezíti a feladatot a gyerekek számára,

10 perc	A feladatok ellenőrzése a digitális tábla segítségével – mindenki a sajátját javítja!	ellenőrzés, rögzítés, szóbeli kifejező-készség fejlesztése	felolvasás, tanulói és tanári magyarázat	frontális osztálymunka	digitális tábla	Ha az idő kevés, a feladatlapokat beszédem és javítom.
3 perc	Értékelés, önértékelés – pontozás, esetleg érdemjeggyel jutalmazás	kritikai érzék fejlesztése, szóbeli kifejező-készség fejlesztése	tanulói és tanári magyarázat	frontális osztálymunka		Törekszem arra, hogy az önértékelés ne váljon erőltetetté vagy öncélúvá.
1 perc	Fogalmazás írása CV címmel	írásbeli szövegalakotási készség fejlesztése, kreativitás fejlesztése	Ez lehet házi feladat, de ha lehetőségünk van rá, folytatásként együtt is készíthetjük. Alkalom nyílik a word beépített sablonjainak, akár a canvának a megmutatására is.			Az önéletrajz írása később az élet gyakorlati területein is hasznos lehet.
+	A Tiszta szívvel című vers meghallgatása					

Melléklet

Nyugat – címlapok – forrás: epa.oszk.hu (Ezek innen szabadon választhatók és nyomtathatók.)

Feladatlap

I. Kérdések a kapott szöveghez. – *Amire nincs válasz a szövegben, azt keressétek a telefonon...!*

(Figyeljétek a betűtípust! – Segít abban, mit hol kell keresni!)

1. Milyen nyelven van írva az idézet címe? **latinul**
2. Mit jelent magyarul a cím? **Önéletrajz CV (ANGOLUL...-VÁZLATOS ÖNÉLETRAJZ)**
3. Mikor és hol született József Attila? **1905-ben Budapesten**
4. Hogy hívták az édesapját? **József Áron**
5. Hogy hívták az édesanyját? **Pőcze Borbála**
6. Hogy hívták Öcsödön a nevelőszülei? Miért? **Pistának, mert azt mondták, Attila név nincs**
7. Szerintetek ki lehetett József Attila „kedvenc” királya? Miért? **Attila hun király, mert bizonyította számára, hogy létezik az Attila név.**
8. Mennyi idős volt József Attila, mikor édesapja elhagyta? **3 éves**
9. Mikor halt meg József Attila édesanyja? **1919 karácsonján (NINCS PONT AZ ÉVSZÁM UTÁN)**
10. Egészítsétek ki a mondatot!
„**Csodagyerekeknek** tartottak, pedig csak **árva** voltam.”
11. Horger Antal kiváló nyelvész professzor volt, de nem emiatt szoktuk magyarórán emlegetni, hanem azért, mert József Attila miatta nem lehetett tanár. Mi a vers címe, ami miatt ezt a döntést hozta? **Tiszta szívvel**
12. Mikor és hol halt meg József Attila? **1937-ben Balatonszárszón**

II. Telefonszámok – újra!

1. Olvassátok el a Tiszta szívvel című verset!
2. Írjátok **egy** (pontosan egy, nem több és nem kevesebb) olyan fogalmat, amelyet ti ehhez a vershez kapcsolnátok! Vigyázat! Indokolni is kell majd! ☺

szívmegrepedezés

III. Ajaj....Csak nem végeztetek és van még időtök?... De jó! Íme a plusz feladat értékes pontokért!

Soroljátok fel olyan versek címét, amelyeket József Attila írt!

Petzné dr. Tóth Szilvia: Matematikai gondolkodás fejlesztése

a LEGO More to Math készlet segítségével – térszemlélet, törtek tanítása

1. Bevezetés

Az Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán-és Társadalomtudományi Karon 2019 óta működik a LEGO Élménypedagógia terem. Az azóta eltelt öt évben több program is megvalósult, ami az élménypedagógia módszerén alapszik. A matematika oktatása nehéz feladat, hiszen elvont fogalmak megértésén, nehezen érthető összefüggéseken alapszik, amely hamar elveheti a kedvét az arra kevésbé fogékonyaknak. A matematika, ha jól tanítjuk, csodálatos tárgy, amely minden más területen is megmutatja szükségességét. A tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók oktatásában, szakirányú továbbképzésen is megjelenik az élményalapú oktatás a matematika módszertanon belül, melynek egyik pillérért a LEGO matematika készlete jelenti. Írásomban egy ilyen foglalkozás leírását mutatom be.

2. Élménypedagógiai szemlélet

Az élménypedagógia olyan nevelésfilozófiai irányzat, amely közvetlenül összeköti az élményt a tanulással. Az élménypedagógia különböző eszközöket használ, többek közt játékokat, szimulációkat, szerepjátékokat stb. Ezzel a gondolkodásmóddal való tanítás, oktatási módszer az iskolában megváltoztatja a tanárok és diákok egymáshoz és a tudáshoz való viszonyát: a tudás aktívvá válik, életszerűvé. A tanárok ismeretek egyszerű közvetítői helyett élmények adóivá válnak, a diákok magukból az élményekből tanulhatnak. A diákok aktívvá válnak, amely kiszakítja őket a hagyományos iskolai és osztálytermi keretek közül. A diákok aktivitása miatt a tanároknak feltétlenül rugalmasnak kell lenniük, hiszen reflektálniuk kell a diákok viselkedésére, az előállt helyzetekre. Ezáltal a tanárok is tanulási helyzetbe kerülnek, maguk is aktívabbá válnak, tulajdonképpen facilitátorként működnek, egyéni és csoportos visszajelzést nyújtanak, megszabják a kereteket, csillapítják az aggodalmakat és megválaszolják a kérdéseket.

Egy élménypedagógia gyakorlat rendszerint a cél és a szabályok ismertetésével kezdődik, akár kerettörténetbe foglalva. A gyakorlatok, feladatok rendkívül eltérőek lehetnek: lehet szó magas fizikai kihívást jelentő feladatokról, pl. magaskötélpályáról, vagy olyasmiről, amit egyedül fizikai képtelenség megoldani, de lehet szó ügyességet igénylő feladatról, egy konfliktusos helyzet megoldásáról is, ahol leginkább a kommunikáció segíthet a sikerben. Ezek mindegyikében meghatározó a csoport, a társak szerepe. A tagok tudnak egymásról, a megbeszélés

csoportszinten történik, ezért rendkívül fontos az együttműködés. A feladat elvégzése (vagy ennek kudarca) után a résztvevők leülnek, hogy megbeszéljék a történeteket; ezt feldolgozásnak hívjuk, melyet irányított kérdéseivel a facilitátor irányít, és ezzel nagyban befolyásolhatja, hogy pontosan hova is jut el a csoport. Az alapvető cél az, hogy a résztvevők reflektáljanak a történetekre, elmondják az ezzel kapcsolatos érzelmeiket, meg tudják fogalmazni a saját és a csoport nehézségeit, a siker vagy a kudarc okát. A feldolgozás után érdemes vagy megismételni ugyanazt a gyakorlatot, vagy kissé átalakítva, nehezítve újra elvégeztetni, ahol a megbeszéléteket hasznosítani tudják. Ezt a ciklust Colbe nyomán a tapasztalati tanulás körének nevezzük.

Az élménypedagógia módszere igen sok szinten hasznosítható. A játékok, gyakorlatok szórakoztatnak, remekül felhasználhatóak tehát bármely közösségépítésre. Ugyanakkor használhatjuk tanításra is, akár iskolai helyzetben, tananyag-elemek átadására. Egészen biztosan többet kell készülni egy ilyen órára, mint egy hagyományosra, de az is biztos, hogy a diákok szívesebben vesznek részt rajta, közreműködnek, jól érzik magukat, és közben tanulnak és valóban megértik a tanultakat. Tananyag átadása mellett használhatjuk különböző készségek, elsősorban szociális készségek fejlesztésére, legyen szó kommunikációról, érzelmek felismeréséről, empátiáról, mások szükségleteinek felismeréséről, kommunikációról, időmenedzsmentről, dühkezelésről, önismeretről vagy együttműködésről.

3. Lego Education bemutatása

A Lego 1932 óta köztünk van, és a legtöbb ember valamilyen formában találkozott már vele. Gyermekek és felnőttek egyaránt búvókörébe tud vonni. A Legoval való foglalkozás nem csak játék, komoly tanulási lehetőségek is rejlenek benne, ahogy erre az 1990-es években a LEGO vállalat vezetői is rájöttek. Bár a hagyományos elemekkel is sok fejlesztés véghezvihető, de kialakították a LEGO Education készleteket, melyek tematikusan, tantárgyakhoz, képzési területekhez kötöttek (1. ábra). De akármelyik készletet nézzük az alap módszertan ugyanaz marad.

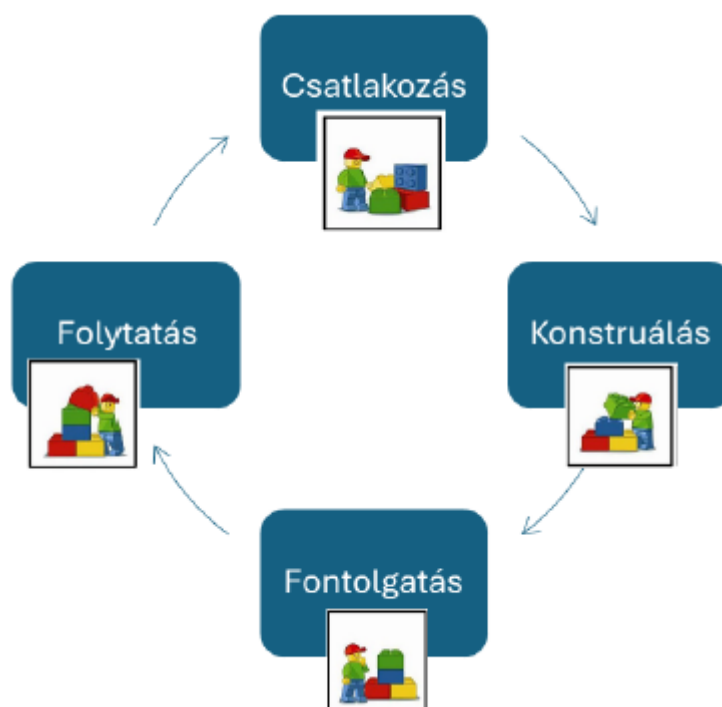

1. ábra Lego segítségével fejleszthető területek (Thomsen, 2018)

A kockákkal való építkezés a kognitív területeken belül mind a bal, mind a jobb agyfélteke működését jelentős mértékben igénybe veszi. A bal agyféltekéhez köthető a lépésről lépésre történő feldolgozás, a viszonyokat; részleteket kezelő feladatok; azok a funkciók, ahol meghatározó az egymásutánosság: beszéd, írás, olvasás, számolás, logika, lépések megfelelő sorrendben való illesztését kívánják. A jobb agyfélteke segíti, hogy az információkat átfogóan, egyidejűleg kezeljük, valamint a térbeli-vizuális képességek, a zene értése, a képzelet fejlesztése is ide kapcsolódnak. További fejlesztések érhetők el vele a fizikai területeken, ilyen elsősorban a finommotorikus tevékenység, de szükséges hozzá az egyensúlyérzék, mozgáskoordináció és a térbeli megértés képessége is. A szociális kompetenciákon belül fejleszthető az együttműködés, a kommunikáció, mások megértése, új perspektívák elfogadása, kommunikációs szabályok betartása, konfliktusok kezelése, empátia. A másik terület a kreatív képességek fejlesztése, mint például a nyitottság az újdonságokra, kreatív eszközhasználat, szellemi reprezentáció, meglévő ötletek átalakítása, az asszociáció és szimbólumok használata. A harmadik terület olyan készségeket fejleszt, mint az önbizalom, bizalom másokban, önkontroll, gondolkodás, kitartás, empátia, kifejezőképesség, érzelmi szabályozása. A játékos tevékenység során a flow-élmény elérése a cél, amely során „feloldódunk egy tevékenységben, hogy minden más eltörlődik mellette, az élmény maga lesz olyan élvezetes, hogy a tevékenységet bármi áron folytatni akarjuk, pusztán magáért.” (Csíkszentmihályi, 2001, 11.o). A flow az optimális teljesítményelvárás, az optimális tanulási aktivitás megvalósulásához vezet.

3.1. LEGO módszertan bemutatása

A Lego Education módszertan a nyílt végű kérdéseket preferálja, ahol a diákok függetlenebbek a kihívások megközelítésében. A tanár, mint facilitátor felelős azért, hogy a tanulók új ismereteket szerezzenek. Éppen ezért megalkották a 4C módszert, mely az alábbi ábrán látható szakaszokból áll.

2. ábra 4C modell (Joosten, 2018)

Az első a csatlakozási fázis, mely megadja a terepet a tevékenységhez, építve valamire, amit a tanulók már ismernek, felkeltve a kíváncsiságukat és aktiválva a motivációjukat. Ezt követi a konstrukciós fázis, amely a tevékenység építő része. Az ötlet az, hogy amikor dolgokat a kezünkkel építünk fel, egyidejűleg tudást építünk fel az elménkben. Ebben a fázisban a diákok elkezdenek problémákat megoldani, és tanáraik kérdései arra készíteti őket, hogy elgondolkodjanak azon, amit csinálnak. A harmadik a fontolgatás fázisa, amikor a tanulók átgondolják, mit csináltak. A tanár rávezető kérdései arra kényszerítik a tanulókat, hogy verbalizálják, amit éppen felfedeztek. A tanulók elgondolkodhatnak a tevékenységen és a tanultakon is, miközben elmagyarázzák egymásnak, mit csináltak. A szemlélődés létfontosságú abban, hogy a tanulók tudatában legyenek újonnan megszerzett tudásuknak. A végső a folytatás fázisa, ami új kihívást jelent, amelyben a hallgatóknak kamatoztatniuk kell újonnan megszerzett tudásukat. Ennek a

szakasznak az a célja, hogy a tanulók alkalmazzák a korábban megszerzett tudásukat a tevékenység során, ezáltal megszilárdítsák a tanultakat.

3.2. More to Math készlet bemutatása

A matematikai problémamegoldó kompetenciák létfontosságúak a mindennapi élethez és a matematika alapjainak tökéletes elsajátításához. Ennek elsajátításával lehetőségük lesz a tanulóknak matematikailag érvelni és a problémákat egyre tökéletesebben és nagyobb kitartással megoldani. A készlet az 5-9 éves korosztály számára készült. A készlet tanterve arra épül, hogy a matematikai problémamegoldó kompetenciák megértése és használata során a megszerzett matematikai készségek bevésődjenek.

Online megtalálható a MathBuilder software is, mely alkalmas arra, hogy a tanári vagy tanulói megoldásokat bemutassák, gondolataikat megoszthatják az osztállyal, lehetőséget teremtve a beszélgetésre az adott feladról.

3. ábra More to Math készlet (H-Didakt, 2014)

A készlet úgy van felépítve, hogy páros munkában lehessen vele dolgozni. A matematikai alpműveletek gyakorlására, elmélyítésére jó a készlet, miközben komplex fejlesztést nyújt. Tematikusan összeállított óratervezetek mind valamilyen élethelyzethez kapcsolódnak, megalapozva a motivációs bázist. Állatok, sport, ételek, bevásárlás, parti témakörökhöz kapcsolódnak az egyre nehezedő feladatok. A feladatsorok és a feladatlapok egymástól függetlenek, ezért tetszőleges sorrendben ki lehet választani az órákat, a tanulók igényeinek megfelelően. A készlet és a hozzá kapcsolódó feladatsorok a formatív értékelést helyezik előtérbe.

A tanár egy mátrix-szerű értékelőlap segítségével tudja a diákok munkáját nyomonkövetni, míg a diákok saját magukat is értékelhetik minden foglalkozás után. Az ilyen tájékoztató jellegű értékelés segítségével könnyen megtudhatjuk, mennyit fejlődtek a tanulók tanulásuk során egy adott időszakban. Könnyebb a segítségével azonosítani azokat a területeket, ahol több időre van szükségük. Az értékelés pozitív élmény is lehet a tanár és a tanítványok számára is. Segítséget nyújt abban, hogy a hatékonyabb oktatás érdekében azt a jövőben a tanár a megfelelő irányba terelhesse. Ezen kívül elősegíti a tanulók önismeretének mélyítését, saját tanulási gyengeségeik és erősségeik jobb megértését.

A foglalkozások során a tanár kezdeti útmutatást ad a tanulóknak, majd hagyja, hogy a tanulók maguk próbálgassák a feladatot egyedül vagy csapatomunkában, mielőtt további segítséget ad nekik. Kijelöli a megfigyelési szempontokat, amely alapján követheti, melyik tanuló halad magabiztosan és melyikük hezitál. Az osztályteremben körbejárva rögzítheti a fejleményeket. Könnyű átlátni, hogy ki dolgozhat önállóan és ki igényel további kihívásokat. Ebben az esetben a tanulók számára növelni lehet a feladat komplexitását.

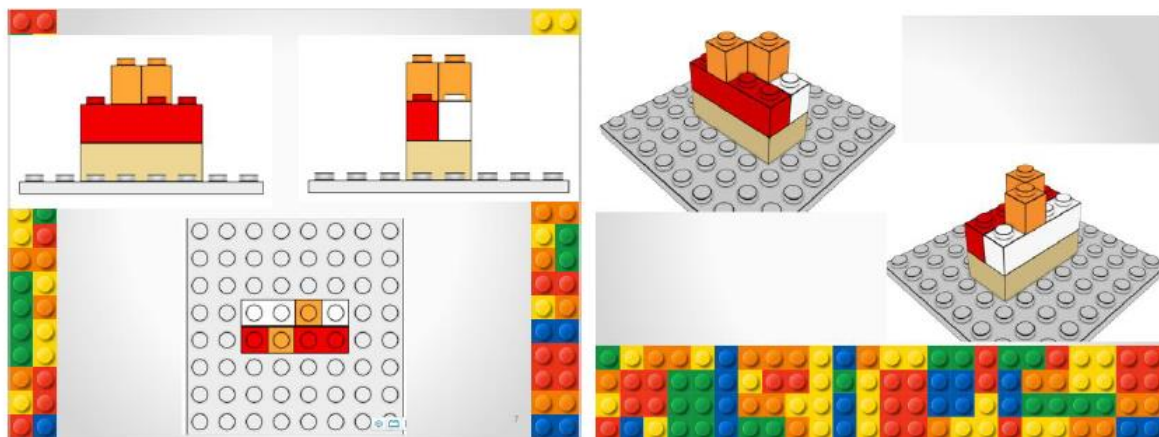
A tanulók számára kiadott munkalapok egyben tanuló profilként is szolgálnak. A lap segítségével felépíthetik a modelleket és rögzíthetik a modellekre vonatkozó kérdésekre adott válaszaikat, a lapon Max és Mia ad információkat a szövegbuborékokban. A tanulók által vezetett munkalapon, nyomon követhető növekvő tudásuk és fejlődő készségeik. A tanulók ki is választhatják azokat a munkalapokat, amelyek az önértékelés részét képező legjobb munkáikat rögzítik. A kitöltendő feladatcsomagokban a lapok tartalmazznak egy önértékelési kérdést, amely arra ösztönzi a tanulókat, hogy a feladat fókuszát képező fő koncepció vagy matematikai feladat megoldási készségeire reagáljanak.

A lila elemes feladat szintén használható teljesítményértékelőként is. Ugyanakkor ez nem feltétlenül mindenki számára és nem minden alkalomra szükséges feladat. A lila elemes feladat olyan tanulók számára ajánlott, akik gyorsan végeznek a feladattal és plusz-feladatot igényelnek.

4. Foglalkozás leírása:

A 2023/2024-es tanévben egy 3. osztálynak tartottam foglalkozásokat. A térszemlélet és a törtek témakörét gyakoroltuk a nem mindennapi eszközökkel. Először saját készítésű feladatot adtam nekik. Előlnézeti, felülnézeti és oldalnézeti képet kaptak, mely alapján meg kellett építeni a testet. Majd ellenőrzésként összehasonlították egymásét, továbbá én is megmutattam több oldalról is, hogy hogyan néz ki az általam összeállított test. Megbeszéltük, hogy van-e olyan rész, ahol több megoldás is lehet, többféle elemet használhatnak és melyek azok a részek,

amelyek építéséhez biztos, hogy pontosan ugyanazokat az elemeket kellett választani. Volt olyan kisdíák, aki arra is rájött, hogy a két felső narancssárga elem közül a baloldali biztosan az első sorban van, mert nem látszik az alatta lévő „büttyök”. (Természetesen ez a felülnézetnél is kiderült volna, de jó volt a meglátása.)

4. ábra Feladat térszemlélet fejlesztésére (saját)

A vetületi képek értelmezése és megbeszélése után áttértünk a készlethez tartozó feladatokra. Minden lecke egy hívóképpel kezdődik, melyeknek más és más a témája (5. ábra). Ebben a témában egy partit láthattak a gyerekek. Kiválóan alkalmasak ezek a képek a kommunikáció fejlesztésére, a gyerekek szókincsét fejleszthetjük és ismereteikről kaphatunk tájékoztatást. Révezető kérdések után rátértünk arra, hogy milyen matematikai tartalma lesz vajon a foglalkozásnak. Megbeszéltük a tört fogalmát, az egyenlő részekre osztás jelentését. Ez volt a kapcsolódási fázis, melyben a gyerekek érdeklődését keltettem fel, előzetes tudását mértem fel.

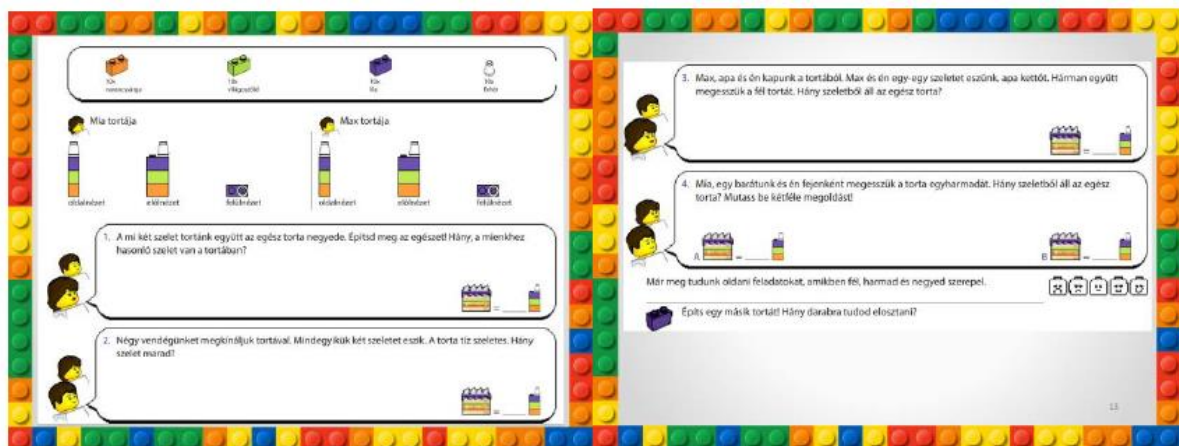
5. ábra Hívókép (H-Didakt, 2024)

Majd megkapták a gyerekek a feladatsor, amit ki is vetítettem. Így szépen tudtunk haladni. A készlet tartalmaz egy kis tálcát, amelyre az adott feladatsorhoz tartozó elemeket ki tudják venni, míg a készletet becsukhatják (6. ábra). Ezzel megakadályozva az esetleges kiborulást, illetve az olyan építkezést, amely nem a foglalkozáshoz tartozik. Ez maga a konstruálás fázis, mikor a Legot és saját tudásukat is építik.

6. ábra Feladatlap a térszemlélet fejlesztésére (H-Didakt, 2024)

A feladatsor feladataiban kiemelt szerepe van a közös munkának, a közös szókincs kialakításának, mert a legnehezebb feladatoknál már egymásnak háttal ülve kell elmondani a tanulópároknak, hogy hogyan építsék meg a tortaszeleteket. A megadott tortaszeleteket a vetületi képek alapján kellett megépíteni és egymás munkáját összehasonlításal tudták ellenőrizni a fontolgatás fázisban. A végén pedig összefoglalva, önellenőrzésként meg be kellett színezni azt a figura fejet, amelyik úgy érezték igaz rájuk, arra az állításra, miszerint már megértik egymás magyarázatát.

Folytatásként a foglalkozás második részében a törtekkel foglalkoztunk. Megismerkedtek a diákok a fél, harmad, negyed fogalmával. Az első három feladat még egy megoldást adott eredményül, de a negyediknél már több megoldás is elfogadható és további következtetések levonhatók (7. ábra), mely gondolkodásra serkentette a diákokat.

7. ábra Feladatlap a törtek tanításához (H-Didakt, 2024)

8.

Az alábbi képek mutatják a diákok munkáját. Volt olyan kisdíák-pár, akik nem akartak az elején párba állni valamilyen személyes dolog miatt, de a végén a legügyesebben együttműködő, és leggyorsabban haladó pár volt, így megérdemelték a külön dicséretet.

8. ábra Foglalkozás képei (saját)

Zárásként egy-két vélemény, melyeket a gyerekek mondtak, illetve az őket kísérő kistanítók, akik a gyakorlatukat töltötték az osztályban:

Tanító szakos hallgató (1): „...betekintést nyerhettünk a matematika játékos tanításába. a tanárnő a törtek világába kalauzolt bennünket, Lego eszközök használatával. A foglalkozások nagyon érdekesek és izgalmasak voltak. A gyerkőcök élvezettel vettek részt a programokon és örömmel oldották meg a feladatokat. A torták segítségével játszva ismerték meg a törteket. A Lego darabok, a színek és maga a játékos tanulás hamar elnyerte a tanulók tetszését. Számomra is nagyon érdekes volt ez a délelőtt, szerintem mindenkinek érdemes lenne egy ilyen vagy ehhez hasonló programon részt venni. Örülök, hogy lehetőségem volt elkísérni az osztályt!...”

Tanító szakos hallgató (2): „... Nagyon tetszett a Lego matekos nap. Örültem, hogy a gyakorlat során egy aktív, iskolán kívüli programon is részt tudtam venni a gyerekekkel. ... meglátogattuk az egyetem élmény pedagógiai termét, ahol a gyerekek a törtekkel ismerkedhettek meg egy népszerű játék segítségével, a Legoval. Azt vettem észre, hogy a feladatok és a folyamatos tevékenykedtetés hatására gyorsan megértették a lényegét és hamar ráéreztek arra, hogy a törtek lényegében mik is valójában. Nagyon jól felépített feladatok voltak, a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve. Az élvezet hatására úgy tanultak, hogy észre sem vették, játéknak fogták fel.”

Diákok:

„ Fantasztikus volt a „lego feladatlap”, sokat kellett gondolkozni! Egyszóval király volt!”

„ Nagyon jó volt, és itt nagyon imádtam a matekot”

„ Szuper volt! Imádok legózni!”

„ Azért tetszett a Legomatek, mert cseles volt. Építettünk, matekoztunk, szuper volt. Az tetszett a legjobban, mikor össze kellett építeni a tortaszeleteket”

„De jó lenne, ha többször is eljöhethénk!”

5. Összefoglalás:

Az élménypedagógia alapján felépített Lego Education módszertan segít közelebb hozni a diákokhoz az amúgy nehéz tantárgyat, mint a matematika. A foglalkozás és a módszer elérte a célját: a feldolgozott tananyagot a diákok saját narratívájukban ismerhették meg. A társak visszajelzéseire történő reagálás pedig fejlesztette az érvelési képességüket és kommunikációs készségüket. Céлом, hogy a tanító és gyógypedagógia szakos hallgatók matematikaoktatásába még a korábbiaknál is nagyobb mértékben bevigyem a Lego és az élménypedagógia módszertant, valamint, hogy a szakirányú továbbképzéseken minél több, már gyakorló pedagógus megismerhesse ezt a sokoldalú eszközt.

Irodalom:

Bacon, S. (2008): Die Macht der Metaphern, Deutsch Ziel, 2003. Association for Experiential Education

Csikszentmihályi, M. (2001): FLOW. Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája. Akadémiai Kiadó.

H-Didakt (2024): <https://hdidakt.hu/iskolaknak/jatekos-matematika-moretomath/> (letöltve: 2024. 08. 15.)

Joosten, F. (2018): Teachers should be encouraged to step outside their comfort zone. <https://www.pxleexperts.be/teachers-should-be-encouraged-to-step-outside-their-comfort-zone/> (letöltve: 2024. 08. 15.)

Matthew, D. L. (2008): Tanítani a taníthatatlant. Élménypedagógiai kézikönyv. – Pressley Ridge Magyarország Alapítvány, Budapest

Szabó, G. (2012): Élménypedagógiai tréner, KétTé Alapítvány <http://www.kette.siteset.hu/index.php?m=2012/> (letöltve: 2024. 08. 15.)

Thomsen, A. (2018): Thera-Build® with LEGO®: A Playful Therapeutic Approach for Promoting. Jessica Kingsley Publishers.

Barabás Renáta: Nyári kézműves ötletek

A szerző a Széchenyi Egyetem tanára.

Itt a nagy nyári meleg! Indulás a strandra!

Szükségünk lesz kendőre, napellenzőre és törölközőre. No de jó lenne egy saját készítésű strandtáska és a szundikáláshoz egy pihe puha párna. Kalandra fel, itt az elkészítés leírása!

Kék strandkendő

Hozzávalók: Ruhafesték, fehér vékony lenvászon anyag, kötöző madzag, színes fagyöngyök

Eszközök: Olló

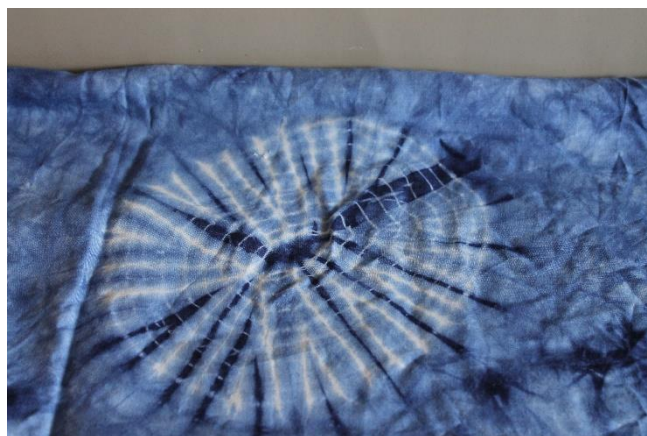
Kék strandkendő készítése:

1. Szabjuk ki a strandkendőt a vászonból. A kendő mérete: 150cmx100cm
2. Nyissuk szét a kendőt és ahol a köröket szeretnénk készíteni, ott csípjük fel az anyagot, majd lefelé lógatva egymás után jó sokszor kössük át egy vastagabb kötöző szállal. Ha nem találunk erre a célra alkalmas kötözőt, akkor egy öreg pólóból vágjunk csíkokat és azt használjuk fel!
3. A kendő szélénél szedegessük össze, vagy harmonikahajtogatással hajtogassuk egymásra az anyagot, majd ezt is kössük át jó szorosan. Így kapjuk az egyenes mintát.

4. A ruhafesték leírása alapján készítsük el a festőlét és a megkötözött anyagot tegyük bele és 20 percig főzzük át.
5. Miután kivettük a festő léből a textíliát óvatosan vágjuk el a kötöző szálakat.
6. Nyissuk szét a még vizes kendőt, forró vasalóval gőzöljük át így még jobban tartósíthatjuk a színt. Figyeljünk arra, hogy a frissen festett anyag megfoghatja a vasalódeszkát, ezért célszerű alá egy öreg vásznat helyezni.
7. Az elkészült kendő rövidebb széleit rojtozzuk ki, majd összefogva a rojtokat fűzzünk rá színes fagyöngyöt. Készítsünk csomót a gyöngy alatt.

Tipp: Kifakult régi kendőket is újjá varázsolhatjuk ezzel az egyszerű festési eljárással!

Biztos mindenki rejteget otthon a fiókba egy régi napellenzőt vagy megunt sapkát, aminek felhasználhatjuk a napellenzőjét.

Kék napellenző

Hozzávalók: Régi megunt napellenző, ruhafesték, fehér vékony lenvászon, kötöző madzag
Hímzőfonal

Eszközök: Olló, gombostű, varrótü

Kék napellenző készítése:

1. Szabjuk ki a kendőt a vászonból. A kendő mérete: 50cmx50cm-e négyzet, melyet átlója mentén kettévágunk.

2. Nyissuk szét a kendőt és ahol kis köröket szeretnénk készíteni, ott csípjük fel az anyagot, majd lefelé lógatva egymás után jó sokszor kössük át egy vastagabb kötöző szállal. Ha nem találunk erre a célra alkalmas kötözőt, akkor egy öreg pólóból vágunk csíkokat és azt használjuk fel!

3. A kendő szélénél szedegessük össze, vagy harmonikahajtogatással hajtogassuk egymásra az anyagot, majd ezt is kössük át jó szorosan. Így kapjuk az egyenes mintát a kendőn.

4. A ruhafesték leírása alapján készítsük el a festőlét és a megkötözött anyagot tegyük bele és 20 percig főzzük át.
5. Miután kivettük a festő léből a textíliát óvatosan vágjuk el a kötöző szálakat.
6. Nyissuk szét a még vizes kendőt, forró vasalóval gőzöljük át így még jobban tartósíthatjuk a színt. Figyeljünk arra, hogy a frissen festett anyag megfoghatja a vasalódeszkát, ezért célszerű alá egy öreg vásznat helyezni

7. Az elkészült kendőt tűzzük rá gombostű segítségével a napellenző peremére, majd hímzőfonallal apró öltésekkel varrjuk fel a kendőt a napellenzőre.

Már el is készültünk!

Halas törölköző

Hozzávalók: Régi megunt törölköző, különböző kék árnyalatú hobby filc, kék vászonanyag
Hímzőfonal

Eszközök: Olló, gombostű, varrótü

Halas törölköző készítése:

1. Vágjunk le 2db 15cm szélességű darabot a kék vászon anyagból. A hossza a törölköző nagyságától függ. Ez lesz a törölköző végén a kék szegés.

2. Varrjuk fel a kék vászon anyagot a törölköző végére.
3. Hajtsuk vissza és varrjuk vissza a szegőpántot a képen látható módon.

4. Készítsünk halformákat kartonból és a sablon segítségével rajzoljuk fel a halakat a különböző színű filc anyagra, majd vágjuk ki. Készítsünk különböző nagyságú és színű köröket is.

5. Helyezzük fel a halakat és a buborékokat a törülközőre és gombostűvel tűzzük meg, pelenkaöltéssel varrjuk fel a halakat és a buborékokat a törülközőre. Aki nem szeret varrni az textilragasztó segítségével is rögzítheti a mintákat.
6. Kitalálhatunk egyedi mintákat, de rávasalható textilmatricákkal is díszíthetjük a törülközőnket.

Íme a kész munka:

Strandtáska

Hozzávalók: Régi megunt mintás póló,
fehér zsinór

Eszközök: Olló, biztosító tű

Strandtáska készítése:

1. Terítsük ki az általunk választott pólót és a képen látható módon vágjuk le az ujját és a nyakát. Ebből lesz a táska füle. Jó erősen húzzuk meg az anyagot a vágás mentén, így a pamut anyag betekeredik, és nem kell beszegni a szélét.

2. Vágjunk egy kb. 50cm nagyságú fehér zsinógot és a végére tegyük rá a biztosító tűt. a póló alján a szegésnél az ollónk segítségével készítsünk egy kis vágást, ezen bebújtatva fűzzük be a zsinógot a póló szegőrésszébe.

3. Ha körbeértünk húzzuk össze a zsineget, és jó szorosan csomózzuk el, a felesleges zsineget vágjuk le a csomó után. Összehúzza a póló alját, elkészítettük a táskánk alját.

Már készen is vagyunk!

Halas párna

Hozzávalók: Régi megunt mintás póló, fehér cérna

Eszközök: Olló, biztosító tű

Halas párna készítése:

1. Terítsük ki az általunk választott pólót és a képen látható módon vágjuk ki a mintát a póló közepéből.

2. Fordítsuk szembe egymással az anyagot és varrjuk körbe apró varrógépjöttésekkel a párna három oldalát. Amennyiben van, varrógépünk azzal gyorsabban elkészíthetjük a körbevarrást.

3. Körülbelül 2cm szélességben szegjük vissza párna szélét.

4. Vágjunk le a maradék pólóból kb2cm szélességű csíkot, majd hosszanti irányban jó erősen húzzuk meg. A pamut anyag a húzás hatására összepöndörödik. Ezzel a zsinórral fűzzük össze a párna alját.

5. 2cm távolságban vágjuk be a párna alját mindkét oldalon, a képen látható módon.
6. Tegyük párnát a huzatba és fűzzük be a zsineget egymással keresztezve. Gombolás helyett sokkal egyszerűbben lezárható a párna alja.

7. A megmaradt szálakat masnival rögzítsük, így bármikor lehúzható a halas huzat.

Íme a kész párna:

Javában tombol a nyár, de mi már a szeptemberre gondolunk és az iskolakezdésre, a barátokra és az új kihívásokra. Ha még nem volt időd becsomagolni a gyermek füzetét, akkor itt a lehetőség, az egyedi, személyre szabott füzetborítók készítésére! Közös programként készítsük el együtt a vidám és játékos borítókat, így könnyedén megleli a gyermek a füzeteket és biztosan nem keveri össze őket.

Vidám füzetborítók

Hozzávalók: Színes csomagolópapírból vagy újságokból kivágott képek, virágok, betűk

Színes filctollak, ceruzák

Színes fénymásoló papírok

Hobbyragasztó

Cellux ragasztó

Fehér tapéta

Különböző füzetek

Eszközök: Olló, vonalzó

Vidám füzetborítók elkészítése:

1. A fehér tapétából vágjunk ki a füzet nagyságánál kétujjnyival nagyobb papírt. Csomagoljuk be a füzetet a képen látható módon.
2. Nyomtassuk ki számítógép segítségével a címkét a füzetre, de filctollal egy fehér lapra fel is írhatjuk a nevet, osztályt és a tantárgyat.
3. Hobbyragasztóval ragasszuk fel a tantárgyhoz kapcsolódó képeket a füzet elejére és hátuljára.
4. Tartósabbá tehetjük a szép csomagolásunkat, ha átlátszó öntapadós fóliával bevonjuk a füzetet.

Íme a kész munka:

Kiss Beáta: Recenzió

Tóth-Bakos Anita – Csehiová Agáta: Zene az inklúzió jegyében

Alternatív zenepedagógiai és zenterápiás irányzatok a komplex fejlesztés és befogadó nevelés jegyében című monográfiájához

Hiánypótló, egyébként kétnyelvű (magyar-angol) kiadványt tart a kezében az olvasó, ahogy azt a könyv ajánlójában Prof. Dr. habil. Pukánszky Béla DSc. is megjegyzi. Olyan értékeket sorol fel és mutat be ugyanis a monográfia, melyek a kortárs pedagógiai célkitűzések és feladatok megvalósításának fontos részei lehetnek. A reformpedagógia, gyógyító pedagógia és zenepedagógia különböző, összesen 12 irányzatával ismerkedhet meg mind a szakértő, mind a laikus közönség. Ezek mindegyikéről elmondható, hogy a komplex személyiségfejlesztés, kognitív és érzelmi fejlődés letéteményesei.

A monográfia elméleti áttekintéssel határozza meg a zenének az oktatásban betöltött szerepét, olyan alapvető fogalmakat tisztáz közérthető stílusban, mint zenepedagógia, zenei kogníció vagy a zene transzferhatása. Majd szintén nagyon fontos, egyben jelenleg gyakran emlegetett és elvárt pedagógiai alapvetéseket, mint inklúzió, inkluzív szemlélet, vagy inklúziós index magyaráz meg. A látszólag bevezetesként ható fejezet azért is különösen érdekes, mivel a szlovákiai Selye János Egyetemen oktató szerzőpáros az óvó- és tanítóképzés szakembere, a jövő pedagógusai számára nagyon fontos fogalmakat helyez a zenei nevelés kontextusába. Továbbá az is lényeges elem, hogy a szlovákiai oktatási reform különös hangsúlyt tesz az oktatás tartalmának épp e szemléletet erősítő átalakítására.

A monográfia második fejezete tér rá a lényegi részre, azaz a zenével történő harmonikus személyiségfejlesztés lehetőségeire, kiemelve a képességek, az intellektuális és szociális kompetenciák fejlesztésének fontosságát. Összesen 12 ismert zeneművész, illetve zenepedagógus munkásságát és elméletét ismerhetjük meg. Ezek Dalcroze-euritmia, Montessori-pedagógia, Ward-módszer, Kodály-módszer, Willems-koncepciója, Orff-módszer, Suzuki-módszer, Martenrot koncepciója, Kovács-módszer, Ulwila (színes kotta) módszer, Kokas Klára komplex művészeti programja, valamint Sály László Kreatív zenei gyakorlatai. A felsorolásból is kitűnik, hogy mind a nagyvilág, mind a nemzetközi rangú magyar alkotók elméleti munkásságát ismerteti és értékeli a könyv, kiemelve azok gyakorlati használhatóságát, illetve az inkluzív szemlélet zenepedagógiai eszközökkel való megvalósításának lehetőségét. A 12 módszerben

természetesen sok a különbözőség, egyéni eljárások és megközelítések, ugyanakkor „tartalmukban és küldetésükben több közös vonás és alapelv is felfedezhető” (Tóth-Bakos, Csehiová, 2023). Amit kifejezetten közös jegyeknek nevezhetünk, hogy a fejlesztést kisgyermekkorban kell elkezdni, a zenei nevelés egyszerre terápiás és pedagógiai módszer is lehet, a felsorolt módszerek jellege komplex, gyermekközpontú, hangsúlyozzák a kodályi gondolatot, a zenei anyanyelv fontosságát. Továbbá fontos elemük a zene és a mozgás összhangja, az egységes művészeti szemlélet, a hangszeren való játék fontossága, eredményük a kognitív, szociális és érzelmi fejlesztés. Ugyanakkor mégis mindegyik módszer, eljárás más és más, épp ebben rejlik a kiadvány egyedisége. Hisz mindegyik módszert oly módon ismerjük meg, hogy a nagyon fontos elfogadás, befogadás szemléletét tudjuk vele megvalósítani a zenei nevelés során, illetve akár „egyszerű” közoktatási folyamatokba is becsempészhetjük egyes elemeit.

A monográfia következő, harmadik része a szerzőpáros által a Selye János Egyetemen, jövődöbeli pedagógusok között végzett kutatás eredményeit, elemzését tartalmazza. A két, egymást követő akadémiai évben történt kutatás célja az volt, hogy felmérjék, milyen a pedagógushallgatók attitűdje a zenei nevelés terén, illetve mennyire érzik fontosnak a zene szerepét a komplex személyiségfejlesztés során. A másik fontos kérdéscsoport a pedagógushallgatóknak az elfogadásra, toleranciára irányuló attitűdjére mutat, a zene, a művészetek és a multikulturalitás jegyében. A kutatás eredményeit elemezve kiderül, hogy a pedagógusjelöltek zenei előképzettsége és zenéhez való viszonya változó, ennek ellenére nagyon pozitívan viszonyultak a zenei neveléshez, és maguk is úgy vélik, a zene fejlesztő hatása vitathatatlan. Egyben az is kiderült, hogy a zenei nevelés tantárgy küldetésében jelen van a zenei alapműveltség megszerzésének fontossága, de az inkluzív szemlélet kialakításának lehetősége is. A szlovákiai Állami Oktatási Program a Művészet és kultúra nevű műveltségi területen belül részletezi a tantárgy szerepét, célját és küldetését. A monográfiában bemutatott alternatív pedagógiai módszerek ennek a küldetésnek teljesen megfelelnek. A kutatás második részének eredményeit annak tükrében kell értelmeznünk, hogy a kérdőívet kitöltő hallgatók egy része szlovákiai, mások magyarországiak, onnan érkeznek a Selye János Egyetemre. Biztató kép tárul elénk, többségük nagyon pozitívan viszonyul a multikulturalizmus témájához. A vizsgálati kérdések arra irányultak, hogy a pedagógushallgatók fontosnak tartják-e megismerni más népek kultúráját, értékeit, be kell-e ezt építeni az oktatás-nevelés folyamatába. Továbbá személyes tapasztalataikra is kíváncsiak voltak, miként élik meg az egyetemi multikulturális közeget az elfogadás, a tolerancia szemszögéből. A kutatás alapján elmondható, hogy a pedagógushallgatók nyitottak a kulturális sokszínűség elfogadása irányában, fontos számukra mindezt beépíteni az oktató-nevelő folyamatba. Ezt az inkluzív szemlélet kialakítása megalapozásának tekinthetjük.

Mindezek a fejezetek angolul olvashatók a monográfia további részében, nemzetközivé téve a témát, elemzést. A fordítást Mgr. Lengyel Marosi Diána PhD. és Miletics Michelle végezték

A kiadvány értékei (miként Magyar Adél PhD. is jellemzi ajánlójában) az interdiszciplinaritás, széles látókör és a gyakorlati hasznosíthatóság. Így haszonnal forgathatják mind a jövődöbéli, mind a már gyakorló pedagógusok.

Jó gyakorlatok gyűjteménye

2024 nyarán jelent meg a Jó gyakorlatok gyűjteménye című kötetünk.

Kiadója a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Kar.

Címe: Projektpedagógia a mindennapi oktatási gyakorlatban a diaszpóra hétvégi magyar iskoláiban.

A teljes kiadvány elérhető a diaszpora.sze.hu oldalon, a „Kiadványaink” fül alatt. Eddigi kiadványaink mindegyike letölthető innen.

Forgassák őket haszonnal!